

**Akademia
Humanistyczno
Ekonomiczna w Łodzi**

OPIS ZAKŁADANYCH EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

dla kierunku

PIELĘGNIARSTWO

PIERWSZEGO STOPNIA

Metryka kierunku

Nazwa kierunku	Pielęgniarstwo		
Rodzaj studiów	Czas trwania	Studia pierwszego stopnia	3 lata / 6 semestrów
Forma studiów	Stacjonarne/ niestacjonarne		
Profil kształcenia	Praktyczny		
Tytuł zawodowy	Licencjat Pielęgniarstwa		
Dziedzina nauki wiodąca	Dziedzina nauk medycznych i nauk o zdrowiu		
Dyscyplina naukowa wiodąca	Nauki o zdrowiu		

1. OGÓLNE EFEKTY UCZENIA SIĘ

1.1. W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

- 1) rozwój, budowę i funkcje organizmu człowieka w warunkach prawidłowych i patologicznych;
- 2) etiologię, patomechanizm, objawy kliniczne, przebieg i sposoby postępowania diagnostycznego i terapeutycznego w wybranych jednostkach chorobowych;
- 3) uwarunkowania i mechanizmy funkcjonowania człowieka zdrowego i chorego;
- 4) system opieki zdrowotnej w Rzeczypospolitej Polskiej i wybranych państwach członkowskich Unii Europejskiej;
- 5) zasady promocji zdrowia i profilaktyki chorób;
- 6) modele opieki pielęgniarskiej nad osobą zdrową, chorą, z niepełnosprawnością i umierającą;
- 7) etyczne, społeczne i prawne uwarunkowania wykonywania zawodu pielęgniarki.

1.2. W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

- 1) udzielać świadczeń w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki chorób;
- 2) udzielać pierwszej pomocy i podejmować działania ratownicze w ramach resuscytacji krążeniowo-oddechowej;
- 3) rozpoznawać problemy zdrowotne i określać priorytety w opiece pielęgniarskiej;
- 4) samodzielnie organizować, planować i sprawować całościową i zindywidualizowaną opiekę pielęgniarską nad osobą chorą, z niepełnosprawnością i umierającą, wykorzystując wskazania aktualnej wiedzy medycznej;
- 5) samodzielnie udzielać świadczeń zapobiegawczych, diagnostycznych, leczniczych i rehabilitacyjnych (w zakresie określonym w przepisach);
- 6) decydować o rodzaju i zakresie świadczeń opiekuńczo-pielęgnacyjnych;
- 7) współpracować z rodziną lub opiekunem pacjenta w realizacji ustalonych celów opieki pielęgniarskiej oraz prowadzonych działań edukacyjnych;
- 8) przeprowadzać badanie podmiotowe i przedmiotowe w celu postawienia diagnozy pielęgniarskiej;
- 9) wystawiać recepty na leki, środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego i wyroby medyczne, niezbędne do kontynuacji leczenia w ramach realizacji zleceń lekarskich;
- 10) dokonywać analizy jakości opieki pielęgniarskiej;
- 11) organizować pracę własną i podległego personelu oraz współpracować w zespołach opieki zdrowotnej.

1.3. W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:

- 1) kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną;
- 2) przestrzegania praw pacjenta;
- 3) samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem;
- 4) ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe;
- 5) zasięgnięcia opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu;
- 6) przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta
- 7) dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.

2. SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ

A. NAUKI PODSTAWOWE

(anatomia, fizjologia, patologia, genetyka, biochemia i biofizyka, mikrobiologia i parazytologia, farmakologia, radiologia).

W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

A.W1. budowę ciała ludzkiego w podejściu topograficznym (kończyny górna i dolna, klatka piersiowa, brzuch, miednica, grzbiet, szyja, głowa) i czynnościowym (układ kostno-stawowy, układ mięśniowy, układ krążenia, układ oddechowy, układ pokarmowy, układ moczowy, układy płciowe, układ nerwowy, narządy zmysłów, powłoka wspólna);

A.W2. neurohormonalną regulację procesów fizjologicznych i elektrofizjologicznych zachodzących w organizmie;

A.W3. udział układów i narządów organizmu w utrzymaniu jego homeostazy;

A.W4. fizjologię poszczególnych układów i narządów organizmu;

A.W5. podstawy działania układów regulacji (homeostaza) oraz rolę sprzężenia zwrotnego dodatniego i ujemnego;

A.W6. podstawowe pojęcia z zakresu patologii ogólnej i patologii poszczególnych układów organizmu;

A.W7. wybrane zagadnienia z zakresu patologii narządowej układu krążenia, układu oddechowego, układu trawiennego, układu hormonalnego, układu metabolicznego, układu moczowo-płciowego i układu nerwowego;

A.W8. czynniki chorobotwórcze zewnętrzne i wewnętrzne, modyfikowalne i niemodyfikowalne;

- A.W9.** uwarunkowania genetyczne grup krwi człowieka oraz konfliktu serologicznego w układzie Rh;
- A.W10.** problematykę chorób uwarunkowanych genetycznie;
- A.W11.** budowę chromosomów i molekularne podłoże mutagenezy;
- A.W12.** zasady dziedziczenia różnej liczby cech, dziedziczenia cech ilościowych, niezależnego dziedziczenia cech i dziedziczenia pozajądrowej informacji genetycznej;
- A.W13.** podstawy fizykochemiczne działania zmysłów wykorzystujących fizyczne nośniki informacji (fale dźwiękowe i elektromagnetyczne);
- A.W14.** witaminy, aminokwasy, nukleozydy, monosacharydy, kwasy karboksylowe i ich pochodne, wchodzące w skład makrocząsteczek obecnych w komórkach, macierzy zewnątrzkomórkowej i płynach ustrojowych;
- A.W15.** mechanizmy regulacji i biofizyczne podstawy funkcjonowania metabolizmu w organizmie;
- A.W16.** wpływ na organizm czynników zewnętrznych, takich jak temperatura, grawitacja, ciśnienie, pole elektromagnetyczne oraz promieniowanie jonizujące;
- A.W17.** klasyfikację drobnoustrojów z uwzględnieniem mikroorganizmów chorobotwórczych i obecnych w mikrobiocie fizjologicznej człowieka;
- A.W18.** podstawowe pojęcia z zakresu mikrobiologii i parazytologii oraz metody stosowane w diagnostyce mikrobiologicznej;
- A.W19.** poszczególne grupy środków leczniczych, główne mechanizmy ich działania i powodowane przez nie przemiany w ustroju i działania uboczne;
- A.W20.** podstawowe zasady farmakoterapii;
- A.W21.** poszczególne grupy leków, substancje czynne zawarte w lekach, zastosowanie leków oraz postaci i drogi ich podawania;
- A.W22.** wpływ procesów chorobowych na metabolizm i eliminację leków;
- A.W23.** ważniejsze działania niepożądane leków, w tym wynikające z ich interakcji, i procedurę zgłaszania działań niepożądanych leków;
- A.W24.** zasady wystawiania recept w ramach realizacji zleceń lekarskich;
- A.W25.** zasady leczenia krwią i środkami krwiozastępczymi;
- A.W26.** metody obrazowania i zasady przeprowadzania obrazowania tymi metodami oraz zasady ochrony radiologicznej.

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

- A.U1.** posługiwać się w praktyce mianownictwem anatomicznym oraz wykorzystywać znajomość topografii narządów ciała ludzkiego;

- A.U2.** łączyć obrazy uszkodzeń tkankowych i narządowych z objawami klinicznymi choroby, wywiadem i wynikami badań diagnostycznych;
- A.U3.** szacować ryzyko ujawnienia się danej choroby w oparciu o zasady dziedziczenia i wpływ czynników środowiskowych;
- A.U4.** wykorzystywać uwarunkowania chorób genetycznych w profilaktyce chorób;
- A.U5.** współuczestniczyć w doborze metod diagnostycznych w poszczególnych stanach klinicznych z wykorzystaniem wiedzy z zakresu biochemii i biofizyki;
- A.U6.** rozpoznawać najczęściej spotykane pasożyty człowieka na podstawie ich budowy, cykli życiowych oraz wywoływanych przez nie objawów chorobowych;
- A.U7.** szacować niebezpieczeństwo toksykologiczne w określonych grupach wiekowych oraz w różnych stanach klinicznych;
- A.U8.** posługiwać się informatorami farmaceutycznymi i bazami danych o produktach leczniczych;
- A.U9.** wystawiać recepty na leki niezbędne do kontynuacji leczenia w ramach realizacji zleceń lekarskich;
- A.U10.** przygotowywać zapis form recepturowych substancji leczniczych i środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego zleconych przez lekarza;
- A.U11.** stosować zasady ochrony radiologicznej.

B. NAUKI SPOŁECZNE I HUMANISTYCZNE

(psychologia, socjologia, pedagogika, prawo medyczne, zdrowie publiczne, język angielski).

W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

- B.W1.** psychologiczne podstawy rozwoju człowieka, jego zachowania prawidłowe i zaburzone;
- B.W2.** problematykę relacji człowiek – środowisko społeczne i mechanizmy funkcjonowania człowieka w sytuacjach trudnych;
- B.W3.** etapy rozwoju psychicznego człowieka i występujące na tych etapach prawidłowości;
- B.W4.** pojęcie emocji i motywacji oraz zaburzenia osobowościowe;
- B.W5.** istotę, strukturę i zjawiska zachodzące w procesie przekazywania i wymiany informacji oraz modele i style komunikacji interpersonalnej;
- B.W6.** techniki redukcji lęku, metody relaksacji oraz mechanizmy powstawania i zapobiegania zespołowi wypalenia zawodowego;
- B.W7.** pojęcia oraz zasady funkcjonowania grupy, organizacji, instytucji, populacji społeczności i ekosystemu;
- B.W8.** wybrane obszary odrębności kulturowych i religijnych;

- B.W9.** zakres interakcji społecznej i proces socjalizacji oraz działanie lokalnych społeczności i ekosystemu;
- B.W10.** pojęcia dewiacji i zaburzenia, ze szczególnym uwzględnieniem patologii dziecięcej;
- B.W11.** zjawisko dyskryminacji społecznej, kulturowej, etnicznej oraz ze względu na płeć;
- B.W12.** podstawowe pojęcia i zagadnienia z zakresu pedagogiki jako nauki stosowanej i procesu wychowania w aspekcie zjawiska społecznego (chorowania, zdrowienia, hospitalizacji, umierania);
- B.W13.** problematykę procesu kształcenia w ujęciu edukacji zdrowotnej;
- B.W14.** metodykę edukacji zdrowotnej dzieci, młodzieży i dorosłych;
- B.W15.** podstawowe pojęcia z zakresu prawa i rolę prawa w życiu społeczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem praw człowieka i prawa pracy;
- B.W16.** podstawowe regulacje prawne z zakresu ubezpieczeń zdrowotnych obowiązujące w Rzeczypospolitej Polskiej i innych państwach członkowskich Unii Europejskiej oraz wybrane trendy w polityce ochrony zdrowia w Rzeczypospolitej Polskiej i innych państwach członkowskich Unii Europejskiej;
- B.W17.** podstawy prawne wykonywania zawodu pielęgniarki, w tym prawa i obowiązki pielęgniarki, organizację i zadania samorządu zawodowego pielęgniarek i położnych oraz prawa i obowiązki jego członków;
- B.W18.** zasady odpowiedzialności karnej, cywilnej, pracowniczej i zawodowej związanej z wykonywaniem zawodu pielęgniarki;
- B.W19.** prawa człowieka, prawa dziecka i prawa pacjenta;
- B.W20.** zadania z zakresu zdrowia publicznego;
- B.W21.** kulturowe, społeczne i ekonomiczne uwarunkowania zdrowia publicznego;
- B.W22.** podstawowe pojęcia dotyczące zdrowia i choroby;
- B.W23.** istotę profilaktyki i prewencji chorób;
- B.W24.** zasady funkcjonowania rynku usług medycznych w Rzeczypospolitej Polskiej i wybranych państwach członkowskich Unii Europejskiej;
- B.W25.** swoiste zagrożenia zdrowotne występujące w środowisku zamieszkania, edukacji i pracy;
- B.W26.** międzynarodowe klasyfikacje statystyczne, w tym chorób i problemów zdrowotnych (ICD-10), procedur medycznych (ICD-9) oraz funkcjonowania, niepełnosprawności i zdrowia (ICF).

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

- B.U1.** rozpoznawać zachowania prawidłowe, zaburzone i patologiczne;
- B.U2.** oceniać wpływ choroby i hospitalizacji na stan fizyczny i psychiczny człowieka;

- B.U3.** oceniać funkcjonowanie człowieka w sytuacjach trudnych (stres, frustracja, konflikt, trauma, żałoba) oraz przedstawiać elementarne formy pomocy psychologicznej;
- B.U4.** identyfikować błędy i bariery w procesie komunikowania się;
- B.U5.** wykorzystywać techniki komunikacji werbalnej i pozawerbalnej w opiece pielęgniarskiej;
- B.U6.** tworzyć warunki do prawidłowej komunikacji z pacjentem i członkami zespołu opieki;
- B.U7.** wskazywać i stosować właściwe techniki redukowania lęku i metody relaksacyjne;
- B.U8.** stosować mechanizmy zapobiegania zespołowi wypalenia zawodowego;
- B.U9.** proponować działania zapobiegające dyskryminacji i rasizmowi oraz dewiacjom i patologiom wśród dzieci i młodzieży;
- B.U10.** rozpoznawać potrzeby edukacyjne w grupach odbiorców usług pielęgniarskich;
- B.U11.** opracowywać programy edukacyjne w zakresie działań prozdrowotnych dla różnych grup odbiorców;
- B.U12.** stosować przepisy prawa dotyczące praktyki zawodowej pielęgniarki;
- B.U13.** oceniać światowe trendy dotyczące ochrony zdrowia w aspekcie najnowszych danych epidemiologicznych i demograficznych;
- B.U14.** analizować i oceniać funkcjonowanie różnych systemów opieki medycznej oraz identyfikować źródła ich finansowania;
- B.U15.** stosować międzynarodowe klasyfikacje statystyczne, w tym chorób i problemów zdrowotnych (ICD-10), procedur medycznych (ICD-9) oraz funkcjonowania niepełnosprawności i zdrowia (ICF);
- B.U16.** analizować piśmiennictwo medyczne w języku angielskim;
- B.U17.** porozumiewać się w języku angielskim na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego.

C. NAUKI W ZAKRESIE PODSTAW OPIEKI PIELĘGNIARSKIEJ

(podstawy pielęgniarstwa, etyka zawodu pielęgniarki, promocja zdrowia, podstawowa opieka zdrowotna, dietetyka, organizacja pracy pielęgniarskiej, badanie fizykalne, zakażenia szpitalne, system informacji w ochronie zdrowia, zajęcia fakultatywne do wyboru: język migowy lub współpraca w zespołach opieki zdrowotnej).

W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

- C.W1.** uwarunkowania rozwoju pielęgniarstwa na tle transformacji opieki pielęgniarskiej i profesjonalizacji współczesnego pielęgniarstwa;
- C.W2.** pojęcie pielęgnowania, w tym wspierania, pomagania i towarzyszenia;

- C.W3.** funkcje i zadania zawodowe pielęgniarki oraz rolę pacjenta w procesie realizacji opieki pielęgniarskiej;
- C.W4.** proces pielęgnowania (istota, etapy, zasady) i primary nursing (istota, odrębności) oraz wpływ pielęgnowania tradycyjnego na funkcjonowanie praktyki pielęgniarskiej;
- C.W5.** klasyfikacje diagnoz i praktyk pielęgniarskich;
- C.W6.** istotę opieki pielęgniarskiej opartej o wybrane założenia teoretyczne (Florence Nightingale, Virginia Henderson, Dorothea Orem, Callista Roy, Betty Neuman);
- C.W7.** istotę, cel, wskazania, przeciwwskazania, powikłania, obowiązujące zasady i technikę wykonywania podstawowych czynności pielęgniarskich, diagnostycznych, leczniczych i rehabilitacyjnych;
- C.W8.** zadania pielęgniarki w opiece nad pacjentem zdrowym, zagrożonym chorobą, chorym i o niepomyślnym rokowaniu;
- C.W9.** zakres i charakter opieki pielęgniarskiej w wybranych stanach pacjenta, sytuacjach klinicznych, w deficycie samoopieki, zaburzonym komforcie, zaburzonej sferze psychoruchowej;
- C.W10.** zakres opieki pielęgniarskiej i interwencji pielęgniarskich w wybranych diagnozach pielęgniarskich;
- C.W11.** udział pielęgniarki w zespole interdyscyplinarnym w procesie promowania zdrowia, profilaktyki, diagnozowania, leczenia i rehabilitacji;
- C.W12.** przedmiot etyki ogólnej i zawodowej;
- C.W13.** istotę podejmowania decyzji etycznych i rozwiązywania dylematów moralnych w pracy pielęgniarki;
- C.W14.** problematykę etyki normatywnej, w tym aksjologii wartości, powinności i sprawności moralnych istotnych w pracy pielęgniarki;
- C.W15.** kodeks etyki zawodowej pielęgniarki i położnej;
- C.W16.** zasady promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej;
- C.W17.** zasady konstruowania programów promocji zdrowia;
- C.W18.** strategie promocji zdrowia o zasięgu lokalnym, krajowym i światowym;
- C.W19.** organizację i funkcjonowanie podstawowej opieki zdrowotnej w Rzeczypospolitej Polskiej i innych państwach, z uwzględnieniem zadań pielęgniarki i innych pracowników systemu ochrony zdrowia;
- C.W20.** warunki realizacji i zasady finansowania świadczeń pielęgniarskich w podstawowej opiece zdrowotnej;
- C.W21.** metody oceny środowiska nauczania i wychowania w zakresie rozpoznawania problemów zdrowotnych dzieci i młodzieży;
- C.W22.** zapotrzebowanie organizmu na składniki pokarmowe;

- C.W23.** zasady żywienia osób zdrowych i chorych w różnym wieku oraz żywienia dojelitowego i pozajelitowego;
- C.W24.** zasady leczenia dietetycznego i powikłania dietoterapii;
- C.W25.** rodzaje i zastosowanie środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego;
- C.W26.** pojęcie stanowiska pracy, zakres obowiązków, uprawnień i odpowiedzialności;
- C.W27.** przepisy prawa dotyczące czasu pracy, pracy zmianowej, rozkładu czasu pracy i obciążenia na stanowiskach pielęgniarstkich;
- C.W28.** podstawowe metody organizacji opieki pielęgniarstkiej i ich znaczenie dla jakości tej opieki;
- C.W29.** etapy planowania pracy własnej i podległego personelu;
- C.W30.** możliwości planowania kariery zawodowej i uwarunkowania własnego rozwoju zawodowego;
- C.W31.** problematykę jakości w opiece zdrowotnej;
- C.W32.** pojęcie i zasady prowadzenia badania podmiotowego i jego dokumentowania;
- C.W33.** metody i techniki kompleksowego badania przedmiotowego;
- C.W34.** znaczenie wyników badania podmiotowego i przedmiotowego w formułowaniu oceny stanu zdrowia pacjenta dla potrzeb opieki pielęgniarstkiej;
- C.W35.** sposoby przeprowadzania badania fizykalnego z wykorzystaniem systemów teleinformatycznych lub systemów łączności;
- C.W36.** pojęcie zakażeń związanych z udzielaniem świadczeń zdrowotnych, w tym zakażeń szpitalnych, z uwzględnieniem źródeł i rezerwuaru drobnoustrojów w środowisku poza szpitalnym i szpitalnym, w tym dróg ich szerzenia;
- C.W37.** sposoby kontroli szerzenia się, zapobiegania i zwalczania zakażeń szpitalnych;
- C.W38.** mechanizm i sposoby postępowania w zakażeniu krwi, zakażeniu ogólnoustrojowym, szpitalnym zapaleniu płuc, zakażeniu dróg moczowych i zakażeniu miejsca operowanego;
- C.W39.** zasady budowy i funkcjonowania Systemu Informacji Medycznej (SIM), dziedzinowych systemów teleinformatycznych oraz rejestrów medycznych, a także zasady ich współdziałania;
- C.W40.** metody, narzędzia i techniki pozyskiwania danych;
- C.W41.** podstawy języka migowego, znaki daktylograficzne i ideograficzne, w zakresie niezbędnym do gromadzenia informacji o sytuacji zdrowotnej pacjenta;
- C.W42.** zasady komunikowania się z pacjentem niesłyszącym;
- C.W43.** priorytety pracy zespołowej i czynniki wpływające na efektywność pracy zespołu;
- C.W44.** znaczenie motywacji członków zespołu dla jakości i efektywności pracy;
- C.W45.** rolę przywództwa i style zarządzania w pracy zespołowej oraz ich wady i zalety;
- C.W46.** proces podejmowania decyzji w zespole;
- C.W47.** metody samooceny pracy zespołu;

C.W48. czynniki zakłócające pracę zespołową i metody rozwiązywania konfliktów w zespole.

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

C.U1. stosować wybraną metodę pielęgnowania w opiece nad pacjentem;

C.U2. gromadzić informacje metodą wywiadu, obserwacji, pomiarów, badania przedmiotowego, analizy dokumentacji w celu rozpoznawania stanu zdrowia pacjenta i sformułowania diagnozy pielęgniarstwa;

C.U3. ustalać cele i plan opieki pielęgniarstwa oraz realizować ją wspólnie z pacjentem i jego rodziną;

C.U4. monitorować stan zdrowia pacjenta podczas pobytu w szpitalu lub innych jednostkach organizacyjnych systemu ochrony zdrowia;

C.U5. dokonywać bieżącej i końcowej oceny stanu zdrowia pacjenta i podejmowanych działań pielęgniarstwa;

C.U6. wykonywać testy diagnostyczne dla oznaczenia ciał ketonowych i glukozy we krwi i w moczu oraz cholesterolu we krwi oraz inne testy paskowe;

C.U7. prowadzić, dokumentować i oceniać bilans płynów pacjenta;

C.U8. wykonywać pomiar temperatury ciała, tętna, oddechu, ciśnienia tętniczego krwi, ośrodkowego ciśnienia żylnego, obwodów, saturacji, szczytowego przepływu wydechowego oraz pomiary antropometryczne (pomiar masy ciała, wzrostu, wskaźnika BMI, wskaźników dystrybucji tkanki tłuszczowej: WHR, WHtR, grubości fałdów skórno-tłuszczowych);

C.U9. pobierać materiał do badań laboratoryjnych i mikrobiologicznych oraz asystować lekarzowi przy badaniach diagnostycznych;

C.U10. stosować zabiegi przeciwzapalne;

C.U11. przechowywać i przygotowywać leki zgodnie z obowiązującymi standardami;

C.U12. podawać pacjentowi leki różnymi drogami, zgodnie z pisemnym zleceniem lekarza lub zgodnie z posiadanymi kompetencjami oraz obliczać dawki leków;

C.U13. wykonywać szczepienia przeciw grypie, WZW i tężcowi;

C.U14. wykonywać płukanie jamy ustnej, gardła, oka, ucha, żołądka, pęcherza moczowego, przetoki jelitowej i rany;

C.U15. zakładać i usuwać cewnik z żył obwodowych, wykonywać kroplowe wlewy dożylnie oraz monitorować i pielęgnować miejsce wkłucia obwodowego, wkłucia centralnego i portu naczyniowego;

C.U16. wykorzystywać dostępne metody karmienia pacjenta (doustnie, przez zgłębnik, przetoki odżywcze);

C.U17. przemieszczać i pozycjonować pacjenta z wykorzystaniem różnych technik i metod;

- C.U18.** wykonywać gimnastykę oddechową i drenaż ułożeniowy, odśluzowywanie dróg oddechowych i inhalację;
- C.U19.** wykonywać nacieranie, oklepywanie, ćwiczenia czynne i bierne;
- C.U20.** wykonywać zabiegi higieniczne;
- C.U21.** pielęgnować skórę i jej wytwory oraz błony śluzowe z zastosowaniem środków farmakologicznych i materiałów medycznych, w tym stosować kąpiele lecznicze;
- C.U22.** oceniać ryzyko rozwoju odleżyn i stosować działania profilaktyczne;
- C.U23.** wykonywać zabiegi doodbytnicze;
- C.U24.** zakładać cewnik do pęcherza moczowego, monitorować diurezę i usuwać cewnik;
- C.U25.** zakładać zgłębnik do żołądka oraz monitorować i usuwać zgłębnik;
- C.U26.** prowadzić dokumentację medyczną oraz posługiwać się nią;
- C.U27.** rozwiązywać dylematy etyczne i moralne w praktyce pielęgniarstwa;
- C.U28.** oceniać potencjał zdrowotny pacjenta i jego rodziny z wykorzystaniem skal, siatek i pomiarów;
- C.U29.** rozpoznawać uwarunkowania zachowań zdrowotnych pacjenta i czynniki ryzyka chorób wynikających ze stylu życia;
- C.U30.** dobierać metody i formy profilaktyki i prewencji chorób oraz kształtować zachowania zdrowotne różnych grup społecznych;
- C.U31.** uczyć pacjenta samokontroli stanu zdrowia;
- C.U32.** opracowywać i wdrażać indywidualne programy promocji zdrowia pacjentów, rodzin i grup społecznych;
- C.U33.** realizować świadczenia zdrowotne w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej;
- C.U34.** oceniać środowisko zamieszkania, nauczania i wychowania oraz pracy w zakresie rozpoznawania problemów zdrowotnych;
- C.U35.** oceniać stan odżywienia organizmu z wykorzystaniem metod antropometrycznych, biochemicznych i badania podmiotowego oraz prowadzić poradnictwo w zakresie żywienia;
- C.U36.** stosować diety terapeutyczne w wybranych schorzeniach;
- C.U37.** dobierać środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego i wystawiać na nie recepty w ramach realizacji zleceń lekarskich oraz udzielać informacji na temat ich stosowania;
- C.U38.** podejmować decyzje dotyczące doboru metod pracy oraz współpracy w zespole;
- C.U39.** monitorować zagrożenia w pracy pielęgniarki i czynniki sprzyjające występowaniu chorób zawodowych oraz wypadków przy pracy;
- C.U40.** współuczestniczyć w opracowaniu standardów i procedur praktyki pielęgniarstwa oraz monitorować jakość opieki pielęgniarstwa;
- C.U41.** nadzorować i oceniać pracę podległego personelu;

- C.U42.** planować własny rozwój zawodowy i rozwijać umiejętności aktywnego poszukiwania pracy;
- C.U43.** przeprowadzać badanie podmiotowe pacjenta, analizować i interpretować jego wyniki;
- C.U44.** rozpoznawać i interpretować podstawowe odrębności w badaniu dziecka i osoby dorosłej, w tym osoby w podeszłym wieku;
- C.U45.** wykorzystywać techniki badania fizykalnego do oceny fizjologicznych i patologicznych funkcji skóry, zmysłów, głowy, klatki piersiowej, gruczołów piersiowych, jamy brzusznej, narządów płciowych, układu sercowo-naczyniowego, układu oddechowego, obwodowego układu krążenia, układu mięśniowo-szkieletowego i układu nerwowego oraz dokumentować wyniki badania fizykalnego i wykorzystywać je do oceny stanu zdrowia pacjenta;
- C.U46.** przeprowadzać kompleksowe badanie podmiotowe i przedmiotowe pacjenta, dokumentować wyniki badania oraz dokonywać ich analizy dla potrzeb opieki pielęgniarskiej;
- C.U47.** przeprowadzać badanie fizykalne z wykorzystaniem systemów teleinformatycznych lub systemów łączności;
- C.U48.** wdrażać standardy postępowania zapobiegającego zakażeniom szpitalnym;
- C.U49.** stosować środki ochrony własnej, pacjentów i współpracowników przed zakażeniami;
- C.U50.** interpretować i stosować założenia funkcjonalne systemu informacyjnego z wykorzystaniem zaawansowanych metod i technologii informatycznych w wykonywaniu i kontraktowaniu świadczeń zdrowotnych;
- C.U51.** posługiwać się w praktyce dokumentacją medyczną oraz przestrzegać zasad bezpieczeństwa i poufności informacji medycznej oraz prawa ochrony własności intelektualnej;
- C.U52.** posługiwać się znakami języka migowego i innymi sposobami oraz środkami komunikowania się w opiece nad pacjentem z uszkodzeniem słuchu;
- C.U53.** analizować korzyści wynikające z pracy zespołowej;
- C.U54.** korzystać z wybranych modeli organizowania pracy własnej i zespołu;
- C.U55.** wskazywać sposoby rozwiązywania problemów członków zespołu;
- C.U56.** planować pracę zespołu i motywować członków zespołu do pracy;
- C.U57.** identyfikować czynniki zakłócające pracę zespołu i wskazywać sposoby zwiększenia efektywności w pracy zespołowej.

D. NAUKI W ZAKRESIE OPIEKI SPECJALISTYCZNEJ

(choroby wewnętrzne i pielęgniarstwo internistyczne, pediatria i pielęgniarstwo pediatryczne, chirurgia i pielęgniarstwo chirurgiczne, położnictwo, ginekologia i pielęgniarstwo położniczo-ginekologiczne, psychiatria i pielęgniarstwo psychiatryczne, anestezjologia i pielęgniarstwo w zagrożeniu życia, pielęgniarstwo opieki długoterminowej, neurologia i pielęgniarstwo neurologiczne,

geriatria i pielęgniarstwo geriatryczne, opieka paliatywna, podstawy rehabilitacji, podstawy ratownictwa medycznego, badania naukowe w pielęgniarstwie, seminarium dyplomowe).

W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

D.W1. czynniki ryzyka i zagrożenia zdrowotne u pacjentów w różnym wieku;

D.W2. etiopatogenezę, objawy kliniczne, przebieg, leczenie, rokowanie i zasady opieki pielęgniarstwiej nad pacjentami w wybranych chorobach;

D.W3. zasady diagnozowania i planowania opieki nad pacjentem w pielęgniarstwie internistycznym, chirurgicznym, położniczo-ginekologicznym, pediatrycznym, geriatrycznym, neurologicznym, psychiatrycznym, w intensywnej opiece medycznej, opiece paliatywnej, opiece długoterminowej;

D.W4. rodzaje badań diagnostycznych i zasady ich zlecenia;

D.W5. zasady przygotowania pacjenta w różnym wieku i stanie zdrowia do badań oraz zabiegów diagnostycznych, a także zasady opieki w trakcie oraz po tych badaniach i zabiegach;

D.W6. właściwości grup leków i ich działanie na układy i narządy pacjenta w różnych chorobach w zależności od wieku i stanu zdrowia, z uwzględnieniem działań niepożądanych, interakcji z innymi lekami i dróg podania;

D.W7. standardy i procedury pielęgniarstwiej stosowane w opiece nad pacjentem w różnym wieku i stanie zdrowia;

D.W8. reakcje pacjenta na chorobę, przyjęcie do szpitala i hospitalizację;

D.W9. proces starzenia się w aspekcie biologicznym, psychologicznym, społecznym i ekonomicznym;

D.W10. zasady organizacji opieki specjalistycznej (geriatrycznej, intensywnej opieki medycznej, neurologicznej, psychiatrycznej, pediatrycznej, internistycznej, chirurgicznej, paliatywnej, długoterminowej oraz na bloku operacyjnym);

D.W11. etiopatogenezę najczęstszych schorzeń wieku podeszłego;

D.W12. narzędzia i skale oceny wsparcia osób starszych i ich rodzin oraz zasady ich aktywizacji;

D.W13. patofizjologię, objawy kliniczne, przebieg, leczenie i rokowanie chorób wieku rozwojowego: układu oddechowego, układu krążenia, układu nerwowego, dróg moczowych, układu pokarmowego oraz chorób endokrynologicznych, metabolicznych, alergicznych i krwi;

D.W14. patofizjologię, objawy kliniczne chorób i stanów zagrożenia życia noworodka, w tym wcześniaka oraz podstawy opieki pielęgniarstwiej w tym zakresie;

D.W15. cel i zasady opieki prekonceptyjnej oraz zasady planowania opieki nad kobietą w ciąży fizjologicznej;

D.W16. okresy porodu fizjologicznego i zasady opieki nad kobietą w okresie połogu;

D.W17. etiopatogenezę schorzeń ginekologicznych;

- D.W18.** metody, techniki i narzędzia oceny stanu świadomości i przytomności;
- D.W19.** etiopatogenezę i objawy kliniczne podstawowych zaburzeń psychicznych;
- D.W20.** zasady obowiązujące przy zastosowaniu przymusu bezpośredniego;
- D.W21.** możliwości stosowania psychoterapii u pacjentów z zaburzeniami psychicznymi;
- D.W22.** zasady żywienia pacjentów, z uwzględnieniem leczenia dietetycznego, wskazań przed- i pooperacyjnych według protokołu kompleksowej opieki okołoperacyjnej dla poprawy wyników leczenia (Enhanced Recovery After Surgery, ERAS);
- D.W23.** czynniki zwiększające ryzyko okołoperacyjne;
- D.W24.** zasady przygotowania pacjenta do zabiegu operacyjnego w trybie pilnym i planowym, w chirurgii jednego dnia oraz zasady opieki nad pacjentem po zabiegu operacyjnym w celu zapobiegania wczesnym i późnym powikłaniom;
- D.W25.** zasady opieki nad pacjentem z przetoką jelitową i moczową;
- D.W26.** podstawowe kierunki rehabilitacji leczniczej i zawodowej;
- D.W27.** przebieg i sposoby postępowania rehabilitacyjnego w różnych chorobach;
- D.W28.** standardy i procedury postępowania w stanach nagłych i zabiegach ratujących życie;
- D.W29.** zasady obserwacji pacjenta po zabiegu operacyjnym, obejmującej monitorowanie w zakresie podstawowym i rozszerzonym;
- D.W30.** metody znieczulenia i zasady opieki nad pacjentem po znieczuleniu;
- D.W31.** patofizjologię i objawy kliniczne chorób stanowiących zagrożenie dla życia (niewydolność oddechowa, niewydolność krążenia, niewydolność układu nerwowego, wstrząs, sepsa);
- D.W32.** metody i skale oceny bólu, poziomu sedacji oraz zaburzeń snu oraz stanów delirycznych u pacjentów w stanach zagrożenia życia;
- D.W33.** metody i techniki komunikowania się z pacjentem niezdolnym do nawiązania i podtrzymania efektywnej komunikacji ze względu na stan zdrowia lub stosowane leczenie;
- D.W34.** zasady profilaktyki powikłań związanych ze stosowaniem inwazyjnych technik diagnostycznych i terapeutycznych u pacjentów w stanie krytycznym;
- D.W35.** zasady udzielania pierwszej pomocy i algorytmy postępowania resuscytacyjnego w zakresie podstawowych zabiegów resuscytacyjnych (Basic Life Support, BLS) i zaawansowanego podtrzymywania życia (Advanced Life Support, ALS);
- D.W36.** zasady organizacji i funkcjonowania systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne;
- D.W37.** procedury zabezpieczenia medycznego w zdarzeniach masowych, katastrofach i innych sytuacjach szczególnych;
- D.W38.** przedmiot, cel, obszar badań naukowych i paradygmaty pielęgniarstwa;
- D.W39.** metody i techniki prowadzenia badań naukowych;

D.W40. zasady etyki w prowadzeniu badań naukowych i podstawowe regulacje prawne z zakresu prawa autorskiego i prawa ochrony własności intelektualnej.

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

D.U1. gromadzić informacje, formułować diagnozę pielęgniarską, ustalać cele i plan opieki pielęgniarskiej, wdrażać interwencje pielęgniarskie oraz dokonywać ewaluacji opieki pielęgniarskiej;

D.U2. prowadzić poradnictwo w zakresie samoopieki pacjentów w różnym wieku i stanie zdrowia dotyczące wad rozwojowych, chorób i uzależnień;

D.U3. prowadzić profilaktykę powikłań występujących w przebiegu chorób;

D.U4. organizować izolację pacjentów z chorobą zakaźną w miejscach publicznych i w warunkach domowych;

D.U5. oceniać rozwój psychofizyczny dziecka, wykonywać testy przesiewowe i wykrywać zaburzenia w rozwoju;

D.U6. dobierać technikę i sposoby pielęgnowania rany, w tym zakładania opatrunków;

D.U7. dobierać metody i środki pielęgnacji ran na podstawie ich klasyfikacji;

D.U8. rozpoznawać powikłania po specjalistycznych badaniach diagnostycznych i zabiegach operacyjnych;

D.U9. doraźnie podawać pacjentowi tlen i monitorować jego stan podczas tlenoterapii;

D.U10. wykonywać badanie elektrokardiograficzne i rozpoznawać zaburzenia zagrażające życiu;

D.U11. modyfikować dawkę stałą insuliny szybko- i krótkodziałającej;

D.U12. przygotowywać pacjenta fizycznie i psychicznie do badań diagnostycznych;

D.U13. wystawiać skierowania na wykonanie określonych badań diagnostycznych;

D.U14. przygotowywać zapisy form recepturowych substancji leczniczych w ramach kontynuacji leczenia;

D.U15. dokumentować sytuację zdrowotną pacjenta, dynamikę jej zmian i realizowaną opiekę pielęgniarską, z uwzględnieniem narzędzi informatycznych do gromadzenia danych;

D.U16. uczyć pacjenta i jego opiekuna doboru oraz użytkowania sprzętu pielęgnacyjno- rehabilitacyjnego i wyrobów medycznych;

D.U17. prowadzić u osób dorosłych i dzieci żywienie dojelitowe (przez zgłębnik i przetokę odżywcza) oraz żywienie pozajelitowe;

D.U18. rozpoznawać powikłania leczenia farmakologicznego, dietetycznego, rehabilitacyjnego i leczniczo-pielęgnacyjnego;

D.U19. pielęgnować pacjenta z przetoką jelitową oraz rurką intubacyjną i tracheotomijną;

D.U20. prowadzić rozmowę terapeutyczną;

D.U21. prowadzić rehabilitację przyłóżkową i aktywizację z wykorzystaniem elementów terapii zajęciowej;

- D.U22.** przekazywać informacje członkom zespołu terapeutycznego o stanie zdrowia pacjenta;
- D.U23.** asystować lekarzowi w trakcie badań diagnostycznych;
- D.U24.** oceniać poziom bólu, reakcję pacjenta na ból i jego nasilenie oraz stosować farmakologiczne i niefarmakologiczne postępowanie przeciwbólowe;
- D.U25.** postępować zgodnie z procedurą z ciałem zmarłego pacjenta;
- D.U26.** przygotowywać i podawać pacjentom leki różnymi drogami, samodzielnie lub na zlecenie lekarza;
- D.U27.** udzielać pierwszej pomocy w stanach bezpośredniego zagrożenia życia;
- D.U28.** doraźnie unieruchamiać złamania kości, zwichnięcia i skręcenia oraz przygotowywać pacjenta do transportu;
- D.U29.** doraźnie tamować krwawienia i krwotoki;
- D.U30.** wykonywać podstawowe zabiegi resuscytacyjne u osób dorosłych i dzieci oraz stosować automatyczny defibrylator zewnętrzny (Automated External Defibrillator, AED) i bezprzyrządowe udrożnienie dróg oddechowych oraz przyrządowe udrażnianie dróg oddechowych z zastosowaniem dostępnych urządzeń nadgłośniowych;
- D.U31.** krytycznie analizować publikowane wyniki badań naukowych;
- D.U32.** przeprowadzać badanie jakościowe, posługując się narzędziami